

پنجشنبه یا شنبه؛ مراعا!

مهرداد خدیبر

معاون سردبیر

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی گفته است با توجه به بحث‌هایی که با اعضای هیئت رئیسه اتاق بازرگانی ایران انجام شده هنوز درباره اینکه شنبه تعطیل باشد یا پنج‌شنبه به جمع‌بندی نرسیده‌ام و موضوع برای ادامه بحث «مراعا» مانده است. مراعا واژه محترمانه‌تر اداری «بلاتکلیف» است و یعنی هنوز نتوانسته‌ایم تصمیم بگیریم. این در حالی است که با تصویب کلیات اصلاح ماده ۸۷ قانون مدیریت خدمات کشوری و کاهش ساعات کار در هفته از ۴۴ ساعت به ۴۰ ساعت در واپسین روزهای سال قبل، دوره‌زود شدن تعطیلات هفتگی قطعی شده و چنانچه از اظهارات نماینده مجلس هم برمی‌آید اختلاف بر سر این است که آن روز تعطیل دوم که قرار است به جمعه افزوده فردای آن و شنبه باشد یا روز قبل و پنج‌شنبه؟

درباره تعطیل شدن پنج‌شنبه رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در نامه‌های سرگشوده اخیر به مقامات ارشد یادآوری کرده تعطیلی آن عملاً موجب قطع ارتباط با دنیا در ۴ روز هفته می‌شود چون در این صورت روزهای پنج‌شنبه و جمعه ما تعطیل ایم و طرف‌های تجاری ماسر کار و شنبه و یک‌شنبه هم که ماسر کار هستیم آنها تعطیل اند و با افزودن پنج‌شنبه رفت‌وآمد اولیه تأمین نخواهد شد بلکه نقض غرض هم صورت می‌پذیرد. بازرگانان ایرانی در واقع خواستار تعطیلی روز شنبه به‌عنوان روز دوم هستند با این استدلال که در ۹۰ درصد کشورهای دنیا روزهای شنبه و یک‌شنبه تعطیل است و در ۱۰ درصد باقی مانده هم جمعه و شنبه و بدین ترتیب اگر پنج‌شنبه‌ها در ایران تعطیل شود ما تنها کشور جهان خواهیم بود که این دوروز در آن تعطیل است و این یعنی می‌خواستیم امروز را درست کنیم منتها چشم را هم کور کرده‌ایم! دلیل مخالفت با تعطیلی روز شنبه البته اقتصادی و تجاری نیست و منتقدان استدلال‌ات تجار را رد نمی‌کنند. بله مشکل جای دیگری است و این است که هزاره‌هاست که شنبه به‌عنوان روز تعطیل خاصی یهودیان شناخته می‌شود و جایگاه آن نزد آنان مانند جمعه است برای مسلمانان یا یک‌شنبه برای مسیحیان و چه‌بسا جدی‌تر و پررنگ‌تر چراکه در دین اسلام و مسیحیت به دست کشیدن از هر کار و عملی در روزهای جمعه و یک‌شنبه توصیه نشده در حالی که یهودیان شنبه را به معنی واقعی کلمه تعطیل می‌دانند یعنی کاری انجام نمی‌دهند یا خسته شده چنین باشند. بدین ترتیب ادیان سه‌گانه ابراهیمی با سه روز تعطیلی جمعه و شنبه و یک‌شنبه شناخته می‌شوند. در یکی از ده فرمان موسی هم به صراحت آمده ۶ روز هفته باید با کار و فعالیت سپری شود روز هفتم اما به فراغت. چنان که خداوند (یهوه) زمین را در ۶ روز آفرید و روز هفتم به استراحت پرداخت. مراد از این روز هم طبعاً شنبه است. هر چند الهیات یهود در برخی زمینه‌ها

با الهیات اسلام شباهت‌ها یا قرابت‌هایی دارد از جمله باور به خدای یگانه (در یهود: یهوه و در اسلام: الله) یا در کلیات مناسکی مانند نماز و روزه و تا حدی هم حجاب یا ختنه اما مسلمانان به مرور کوشیده‌اند اشتراکات‌شان به حداقل برسد یا تمایزهایی ایجاد کنند.

از جمله می‌توان به تغییر قبله از بیت‌المقدس به کعبه اشاره کرد یا رکوع در نماز مسلمانان یا چنان‌که در تفسیر آیه ۱۰۴ سوره بقره گفته‌اند نهی از به کارگیری واژه «راعنا» و توصیه به «انظرنا» به جای آن چون از «راعنا» معنی توهین‌آمیزی هم استنباط می‌شده است. با این اوصاف و پیشینه و وقتی تا این حد در قبال اشتراک با یهودیان حساسیت وجود دارد، می‌توان درک کرد که چرا زیر بار اشتراک روز شنبه هم نمی‌توانند بروند. در این میان سه نکته را نمی‌توان نادیده انگاشت: نخست اینکه اگر بحث اقتصادی در میان است و هدف ارتباط بیشتر با دنیاست تعطیلی پنج‌شنبه هیچ کمکی نمی‌کند کما اینکه در حال حاضر نیز پنج‌شنبه‌ها عملاً لاق و لبق و نیمه‌تعطیل است ولی اگر بحث مذهبی می‌چرید هر چند مسلمانان با یهودیان اختلافات جدی دارند اما از حیث الهیاتی اشتراکاتی وجود دارد به‌عکس مسیحیت که با خود مسیحیان مشکل کمتری داریم تا الهیات‌شان چندان که در برخی آیات قرآن مهم‌ترین باورهای آنان به صراحت نفی شده از جمله باور به عیسی پسر خدا یا تا گیدبر اینکه خداوند فرزندی ندارد یا مصلوب شدن عیسی مسیح. به بیان دیگر مسلمانان با الهیات یهود کمتر دلتا تا با الهیات مسیح و با خود یهودیان بیشتر تا با مسیحیان. (مراد یهودیان ایران نیست تا برخی بگویند چنانچه صرحتاً در آیه توبه تفکیک نکرده‌ام).

با این نگاه اشتراک الهیاتی نباید مانع باشد چندان که به دفعات در قرآن کریم به داستان‌های موسی اشاره شده هر چند در دو فقره با اشاره به سابقه قتل غیر عمد است یا در ماجرای همراهی با خضر (که البته از او نام برده نشده) بیشتر حق به جانب فرزانه همراه موسی داده شده تا خود این پیامبر و اگر هم بنا بر مرکزگی جدی با باورها و سون یهود باشد این همه سرمایه‌گذاری برای فیلم موسی پیامبر یا یوسف یا پیرداختن به پیامبرانی که به جز یکی دومورد همه از بنی اسرائیل اند نیز محل بحث و مناقشه خواهد بود.

نکته سوم اما از زبان پدram سلطانی فعال بازرگانی قابل توجه‌تر است. اینکه بخش عظیمی از جمعیت انسانی که روزهای شنبه تعطیل هستند مسلمان اند نه اینکه تنها ۱۵ میلیون یهودی شنبه‌ها را تعطیل کنند. جدای این اگر بخواهیم جنبه‌های مذهبی را ملاک قرار دهیم در اسلام تنها بر نماز جمعه و تعطیل کسب و کار هم‌زمان یا آن تأکید شده و نه تعطیل کل جمعه و از این منظر هم می‌توان نگریست.

بگذرید قضیه را ساده‌تر بیان کنیم: همان‌گونه که در قرآن کریم بارها و بارها به نام موسی علیه‌السلام اشاره شده و استدلال مدیران تلویزیون در صرف هزینه‌های هنگفت برای ساخت سریال این است که او در انحصار یهودیان نیست و با این نگاه تعطیلی روز شنبه را هم می‌توانند از انحصار آنان به‌دور آورند، شاید اگر این‌گونه نگاه کنند مشکل حل شود خاصه اینکه می‌دانیم از دیرباز توجه به خواست اهل تجارت و کسب و کار بر دیگر صنوف ترجیح داده شده و چنانچه در آغاز آمد به خاطر همین عجلالتاً «مراعا» است و جوری می‌گویند مراعا که انگار تکلیف امور در زمینه‌های دیگر روشن است و تنها این یکی بلاتکلیف است!

یادی از استاد بهمن کشاورز در پنجمین سال خاموشی

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

آشنایی ام با شادروان کشاورز مانند بسیاری از مردم به تماشای پخش تلویزیونی جریان محاکمه شهردار تهران بر می‌گردد؛ مجموعه‌ای که شب‌ها هم‌زمان با مسابقات فوتبال جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسه از شبکه دوم سیما پخش می‌شد و خانواده‌ها را برای انتخاب کانال مورد علاقه دچار مشکل کرده بود. در آن دوران دانش آموز دبیرستان بودم و تصمیم داشتم برای حرفه وکالت در کشور علوم انسانی شرکت کنم. بعدها در جامعه وکالت شایعات زیادی درباره نقش انعکاس روند دادگاه شهردار در جایگاه کشاورز رواج یافت که البته واقعیت نداشت. اینکه شهردار از میان هزاران وکیل، بهمن کشاورز را انتخاب می‌کند خود نشان‌گر تجربه و جایگاه وی در میان حقوق دانان است، انتخاب به‌عنوان رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز و اولین رئیس اتحادیه سراسری کانون‌های وکلای دادگستری همین را نشان می‌دهد. پیشنهاد می‌شود جناب کرباسچی نیز به‌عنوان موکل جریان انتخاب وکیل خود را برای ثبت در تاریخ شفاهی وکالت ایران بیان کنند. وکیل دیگری به نام مسعود حاتری نیز در پرونده حضور داشت که سال‌هاست از او خبری هم نمانده. حاتری در آخرین جلسه برای توصیف فرآیند رسیدگی واژه «سناریو» را به کار برد که با تذکر شدید و تهدید به اخراج از جلسه توسط قاضی (غلامحسین محسنی‌اژه‌ای) مواجه شد. خانواده استاد نیز از پیشگامان جامعه در زمینه قانون‌گذاری، حقوق و ادبیات بودند. جدای از شخصیت پیشرویی پدر بزرگ یعنی محمود وکیل‌التجار یزدی که نماینده رشت در اولین دوره مجلس شورای ملی بود و در رخدای نادر در سال ۱۲۸۹ خورشیدی در صحن مجلس به‌درد حیات گفت: کریم کشاورز پدر مرحوم کشاورز نویسنده، مترجم و از برجسته‌ترین روشنفکران ادبی دوره گذشته به‌شمار می‌آمد. از وی که در شمار پیشگامان ترجمه روسی به فارسی است، حدود هشتاد کتاب شامل ترجمه و تألیف به جا ماند که می‌توان به آثار «هچون «تاریخ ماد» ال.م. دیوگنوف، «قهرمان دوران» میخائیل یوری یوژوچ و «دوبروفسکی» الکساندر

غیبت دولت

پرسش از کارشناسان: چرا دولت پاسخگوی مشکلات کنونی نیست؟

مهرداد ایمانی

خبرنگار

کافی است تا یک بار دیگر مناظره‌های انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ را گوش دهیم و شعارهای سید ابراهیم رئیسی و نامزدهای پوششی‌اش را مرور کنیم؛ تا درایم که به بسیاری از آن شعارها نغتنه‌نامه عمل پوشانده نشده است، بلکه دولت درباره آنها هم سخنی به میان نمی‌آورد؛ شعارهایی که محقق‌نشدن‌شان در این روزهای کشور به شدت احساس می‌شود؛ از جمله بالا رفتن بی‌وقفه تورم، کاهش ارزش پول ملی، کوچک‌شدن روزافزون سفره مردم، افت ناگهانی شاخص‌های بورس، عدم تناسب دخل و خرج حقوق‌بگیران و حجم انبوهی از مشکلات دیگر که نغتنه‌نامه آن سال ۱۴۰۰ حل نشده بلکه بر آن افزوده هم شده است. از طرفی مشکلاتی در حوزه اجتماعی-فرهنگی هم چهره خیابان‌ها را به تقابل با مردم تغییر داده است. نکته جالب توجه این است که در تمام این احوال‌صدایی از دولتی‌ها و شخص رئیس‌جمهور به گوش نمی‌رسد. یکی از مهم‌ترین وعده‌های سید ابراهیم رئیسی مبارزه با فساد بود؛ شاید بشود گفت محورترین شعار او همین بود و او با اطمینان می‌گفت که مبارزه با فساد را باید از قوه مجریه شروع کرد تا اجازه داده نشود که فساد به وجود آید. حالا اما شرایط تفاوت یافته است؛ به نحوی که هر چند دولت یک بار فسادی اقتصادی در گوشه‌وکنار کشور رخ می‌دهد اما دولت سعی می‌کند از اظهارنظر درباره‌اش خودداری کند؛ نمونه‌اش فساد جای دیش. حالا پرسش آن است که کناره‌گیری دولت از پاسخگویی و بلکه مسئولیت‌پذیری ریشه در چه دارد و چه آثاری در حوزه سیاسی و اجتماعی خواهد گذاشت؟

▼ در مرحله جامعه قوی دولت ضعیف قرار داریم

تقی آزادرامکی، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران، درباره اینکه چرا دولت در میانه میدان به چشم نمی‌خورد، به هم‌میهن گفت: «موضوعی که شما مورد بحث گذاشته‌اید را باید از چند زاویه بررسی کنیم.

نخستین مسئله آن است که اکنون شاهد برپایی جامعه قوی و دولت ضعیف هستیم. در دوره کنونی هر چقدر جامعه قوی شده است، دولت ضعیف‌تر است و بخش مهمی از موضوع به‌ناکارآمدی در حوزه بوروکراسی برمی‌گردد. دولت نمی‌تواند مرادوات درستی با جامعه برقرار کند. در این شرایط دولت باید ابزار جامعه‌شود زیرا نمی‌تواند حکمرانی کند. در سه دهه قبل هم جامعه قوی داشتیم و هم دولت قوی که باعث می‌شد برخی از این مشکلات عدیده به وجود نیاید. حالا که دولت ضعیف شده است باید در خدمت جامعه باشد یا به تعبیری به معنای دقیق کلمه خدمت‌گزار جامعه باشد اما دولت به خیال اینکه قوی است، سعی می‌کند حکمرانی کند اما حکمرانی‌اش صرف‌ادخالت می‌شود؛ دخالت می‌کند و در عین حال پاسخگو نیست. مثلاً میزانی دلار را می‌فرشد یا نرخ‌ها را بالا و پایین می‌کند به خیال اینکه نرخ دلار را کنترل کند اما نمی‌تواند». او درباره ضعف بوروکراسی در بی‌عملی دولت هم تشریح کرد: «ساخت دیگر موضوع ضعف بوروکراسی است که دیگر باید گفت فرآیند بوروکراسی، در گذشته برخی بودند که بوروکراسی را باطل می‌دانستند. همین‌ها دوگانه تعهد و تخصص را ایجاد کردند. وقتی متخصص‌ها کنار گذاشته شدند، تعهد حرف اول و آخر را می‌زد. اگر انتظار فقط پروژه هیجان بود، ایرادی نداشت و همین متعهد‌ها می‌توانستند پاسخگوی نیاز باشند اما برای کارهای تخصصی و علمی مانند محیط زیست، سیاست، دیپلماسی، اقتصاد و... تخصص اولویت داشت. در این شرایط نیروی متخصص کنار گذاشته شد و به تدریج در مقابل حاکمیت سیاسی قرار گرفت. هر دولتی هم می‌آمد اتوبوسی نیروهای دلخواه خودش را می‌آورد تا آنکه نظام بوروکراسی کشور دچار بحران و آشفتگی شدید شد».

این جامعه‌شناس ساحت سوم یعنی ایدئولوژیک بودن دولت را اینگونه تبیین کرد: «جهت‌گیری سوم نگاه ایدئولوژیک دولت به جامعه، سیاست و فرهنگ است. در نگاه ایدئولوژیک مشکلات به‌راحتی قابل حل‌اند؛ به نحوی که باید با دشمن جنگید و با بیگانه‌ها مقابله کرد؛ راه دیگری هم نیست. اکنون نوع نگاه همین است که در خارج از مرزها دشمن و در داخل بیگانه تلقی کردن طیف‌های زیادی از مردم. دولتی که با گفت‌وگو ایدئولوژیک روی کار می‌آید درکی از مشکلات ندارد؛ مثلاً می‌گویند نرخ دلار بالاست،

کرد که اقدامات واکنشگرانه به‌عنوان طرف واقعی درگیری با پاسخ‌بی‌قید و شرط و قاطع مواجه خواهد شد. مقامات ارشد روسیه به تصمیم آمریکا واکنش‌های تندی نشان دادند. به گزارش اسپوتنیک، ویجاچسلاو ولودین، رئیس‌دوما دولتی روسیه در مورد تصمیم ایالات متحده برای ارائه کمک‌های بیشتر به کی‌یف اظهار داشت که از این طریق واکنشگرانه «مجبور است تا آخرین اوکراینی جنگند» که «در نهایت اقتصاد اوکراین را دفن و آن را از داشتن آینده محروم می‌کند». به گزارش خبرآنلاین به نقل از راشاتودی، دیمیتری مدودف، رئیس‌جمهور پیشین روسیه و معاون رئیس‌شورای امنیت این کشور در کانال تلگرامی خود نوشت: «رای حرامزاده‌های سرخوش آمریکایی فقط جنگ را طولانی می‌کند و تعداد قربانیان این جنگ را افزایش می‌دهد. مشخص است که ما با وجود دلارهای خونینی که در گلولی صنعت دفاعی سیر می‌نمایند آمریکا ریخته شده، پیروزی می‌شویم. قدرت و حقیقت طرف ماست». مار یا زاخارووا، سخنگوی وزارت خارجه روسیه درباره این اقدام آمریکایی‌ها گفت: «تخبگان حاکم در واشنگتن آماده‌اند تا کی‌یف را با سلاح پمپاژ کنند که تا آخرین اوکراینی جنگند و برای دستیابی به این هدف به سرعت دارایی‌های روسیه متوسل می‌شوند» و سخننگوی کاخ کرملین نیز در واکنش به این اقدام آمریکا گفت: «تصمیم مجلس نمایندگان آمریکا برای کمک به اوکراین باعث افزایش ثروت ایالات متحده و افزایش ویرانی اوکراین خواهد شد.»

▼ سفر بیلنکن به پکن

به نظر می‌رسد که آمریکا قصد دارد فشار بر روسیه را بیشتر کند. چراکه رایزنی‌های مقامات آمریکایی درباره این جنگ همچنان ادامه دارد. به گزارش فارس به نقل از پولیتیکو، آنتونی بیلنکن، وزیر خارجه ایالات متحده آمریکا با هدف تلاش برای محدود کردن حمایت‌های فنی و نظامی پکن از روسیه، به چین می‌رود.

▼ آمریکا برنده اصلی جنگ روسیه و اوکراین است

حسن بهشتی‌پور، تحلیلگر مسائل بین‌الملل درباره این مصوبه مجلس نمایندگان آمریکا به «هم‌میهن» گفت: «با توجه به اینکه اکثریت مجلس سنادر اختیار حزب دموکرات است، این مصوبه به احتمال زیاد مورد تصویب آن نهاد نیز

قرار می‌گیرد. بحث اصلی در خصوص کمک‌های اختصاص یافته به اوکراین، هدف و حوزه‌های است که بسته حمایت مالی به آن تعلق می‌گیرد. ۶۰/۸۴ میلیارد از این ۹۵ میلیارد دلار برای اوکراین است اما شیوه مصرف آن را باید در نظر گرفت. ۲۳ میلیارد دلار از این پول برای تأمین تجهیزات و تسلیحات مورد نیاز ارتش اوکراین است که اکثر آن‌ها از آمریکا و بخش کوچک‌تری از کشورهای اروپایی تأمین می‌شود. ۱۰ میلیارد دلار به زیرساخت‌های اوکراین اختصاص دارد. این بودجه در اختیار ارتش آمریکا قرار می‌گیرد که با تولید سلاح، تجهیزات و مهمات از طریق شرکت‌های آمریکایی، آن را در اختیار اوکراین قرار دهد. بخش عمده این پول کمک به صنایع نظامی آمریکاست. چراکه این صنایع با کمبود روبه‌رو شده و نیازمند تزریق مالی است. تفکیک این اعداد بسیار مهم است. موضوع بعدی که

محسن صالحی‌خواه گزارشگر هم‌میهن

مجلس نمایندگان آمریکا روز بیستم آوریل با حمایت اعضای دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه، بسته کمک مالی ۹۵ میلیارد دلاری به اوکراین، اسرائیل و تایوان را تصویب کرد. ۶۰/۸۴ میلیارد دلار به اوکراین، ۲۶ میلیارد دلار به اسرائیل (شامل ۹/۱ میلیارد دلار کمک‌های بشردوستانه) و ۸/۱۲ میلیارد دلار برای حمایت از تایوان در دو اقیانوس هند و آرام اختصاص پیدا کرده است. آن طور که رسانه‌های آمریکایی گزارش دادند، تنها نمایندگان جناح افراطی حزب جمهوری‌خواه با این طرح مخالفت کردند. بیشترین میزان این کمک مالی به اوکراین تعلق دارد و حدود ۶۱ میلیارد دلار است. انتظار می‌رود که این مصوبه هفته آینده در مجلس سنای آمریکا به تصویب برسد و سپس برای امضای رئیس‌جمهور به کاخ سفید برود. کمک و پشتیبانی اروپا و آمریکا طی دو سال گذشته یکی از ستون‌های اصلی مقاومت اوکراین در برابر حملات روسیه بوده است. ناظران بر این باورند که اعطای این مبلغ از سوی آمریکا به اوکراین که ۲۳ میلیارد دلار آن برای تأمین تسلیحات است، می‌تواند بر توان مقاومت اوکراین در برابر روسیه تأثیر بگذارد. دبیرکل ناتو نیز از تقویت سیستم دفاع هوایی اوکراین خبر داده است.

▼ استقبال زلنسکی

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین با انتشار یک پیام ویدئویی و متنی در شبکه ایکس (تویتر) به تصویب این طرح در مجلس نمایندگان آمریکا واکنش نشان داد. زلنسکی نوشت: «از مجلس نمایندگان ایالات متحده، دو حزب و رئیس‌مایک جانسون (رئیس مجلس نمایندگان) به خاطر تصمیمی که تاریخ را در مسیر درست نگه می‌دارد، سپاسگزارم. (تصویب این کمک مالی) جنگ را از گسترش بازمی‌دارد، جان هزاران هزار نفر را نجات می‌دهد.»

▼ واکنش روس‌ها

به گزارش اسپوتنیک، وزارت خارجه روسیه در واکنش به این اقدام آمریکا اعلام کرد: «اقدامات ایالات متحده به‌عنوان طرف واقعی درگیری به‌طور قاطع خنثی خواهد شد. غوطه‌ور شدن عمیق‌تر واشنگتن در یک جنگ ترکیبی علیه روسیه منجر به همان شکست تحقیرآمیز ایالات متحده خواهد شد که در ویتنام و افغانستان با آن مواجه گشت. در هر صورت، تلاش‌های تذب‌آلود با هدف نجات رژیم نئونازی زلنسکی محکوم به شکست است. اهداف و مقاصد عملیات ویژه نظامی روسیه به‌طور کامل محقق خواهد شد. کاخ سفید دیگر روی پیروزی اسطوره‌ای رژیم تحت کنترل کی‌یف شرط‌بندی نمی‌کند، بلکه روی این واقعیت شرط می‌بندد که نیروهای مسلح اوکراین حداقل تا رای‌گیری ماه نوامبر، بدون اینکه چهره جو بایدن را خراب کنند، مقاومت کنند.» وزارت خارجه روسیه اعلام